Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 3 1 5 3 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

Izpitna pola 2

Esej

Torek, 4. junij 2013 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepišite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

© RIC 2013

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 filozofskih naslovov izberite enega in napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Človek je stroj, zato svobode ni.
2. Razpravljajte o trditvi: Stvarnost ni samo mnogoterost pojavov, temveč v njej obstajajo tudi dejstva, ki se v zavesti človeka kažejo kot pojavi.
3. Razpravljajte o trditvi: Ker lahko dokažemo le materialno substanco, je obstoj duha (duše, uma), ki svetu daje smisel, presežena in zastarela metafizika.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Mnenje in skepsa sta vsaka zase dve slepi ulici na poti do vednosti, skupaj pa lahko vodita do vednosti.
5. Razpravljajte o trditvi: Bistva sveta ne moremo spoznati.
6. Razpravljajte o trditvi: Ne znanosti ne filozofije ni brez razuma, toda v znanosti igra pomembno vlogo tudi z razumom načrtovano izkustvo.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Edino merilo resničnosti posameznikovih moralnih presoj so družbeno sprejete vrednote.
8. Razpravljajte o trditvi: Telesno ugodje ni bistveno za dobro življenje.
9. Razpravljajte o trditvi: Moralnost posameznika lahko presojamo samo glede na njegove motive in nikakor po dosežkih njegovih dejanj.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Pravičnost zahteva, da se vsaka kršitev zakona kaznuje, vendar le, če je zakon sam pravičen.
11. Razpravljajte o trditvi: Oblast temelji na pogodbi, vendar je pogodba lahko tudi razlog za nasprotovanje oblasti.
12. Razpravljajte o trditvi: Skupno dobro je doseženo le v družbi, v kateri je vzpostavljeno pravo razmerje med svobodo in enakostjo.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Govor o Bogu mora temeljiti na razumu, vendar razum sam ne zadošča za spoznanje Boga.
14. Razpravljajte o trditvi: Dokazovanje božjega bivanja je mogoče samo, če v Boga že verujemo, neverujočim pa se dokazi za obstoj Boga zdijo nesmiselni.
15. Razpravljajte o trditvi: Mistika molka je tista, ki je najprimernejša govorica o Bogu.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

Prazna stran

Prazna stran